

X. kongres Hrvatskog društva za nefrologiju, dijalizu i transplantaciju

Jubilarni, 10. kongres Hrvatskog društva za nefrologiju, dijalizu i transplantaciju s međunarodnim sudjelovanjem održan je od 12. do 15. listopada 2023. u hotelu International u Zagrebu. U sklopu kongresa održan je i 6. simpozij Hrvatske udruge nefroloških medicinskih sestara i tehničara.

Više od 300 sudionika četiri je dana sudjelovalo na 70-ak predavanja, okruglih stolova, *pro et contra* rasprava, poster-sekcija, plenarnih i sponzoriranih predavanja te su razmijenili znanja i iskustva o područjima tubulointersticijskih i glomerularnih bolesti, akutnoga bubrežnog oštećenja i kronične bubrežne bolesti kao i metodama nadomještanja bubrežne funkcije: hemodijalizi, peritonejski dijalizi i transplantaciji bubrega. Kongres bio prilika i za obilježavanje 30 godina kontinuirane aktivnosti Hrvatskog društva za nefrologiju, dijalizu i transplantaciju (HDNDT) Hrvatskoga liječničkog zbora.

Na otvaranju skupa predsjednik HDNDT-a, izv. prof. dr. sc. Mario Laganović, prikazao je brojne edukacijske aktivnosti u 30 godina postojanja društva, zahvalio svim bivšim predsjednicima i članovima uprava koji su sve te godine vodili HDNDT, međunarodno priznato stručno društvo koje brojnim edukacijskim aktivnostima usmjerenim ne samo na liječnike, već i na bubrežne bolesnike nastoji unaprijediti rano prepoznavanje i liječenje bubrežnih bolesti. U proteklih 30 godina društvo je organiziralo devet kongresa s međunarodnim sudjelovanjem, 10 transplantacijskih škola te više od 150 simpozija i edukacijskih tečajeva. Osobito je bilo emocionalno prisjetiti se 1. kongresa Hrvatskog društva za nefrologiju, dijalizu i transplantaciju koji je održan prije 30 godina upravo u Zagrebu u hotelu Intercontinental, a sažeci kongresa objavljeni su kao suplement uglednoga časopisa Europskog društva za

Na jubilarnom kongresu Hrvatskog društva za nefrologiju, dijalizu i transplantaciju sudjelovala su 92 predavača, moderatora i panelista iz zemlje i inozemstva. Više od 300 sudionika tijekom četiri dana sudjelovalo je na 70-ak predavanja, okruglih stolova, *pro et contra* rasprava, poster-sekcija, plenarnih i sponzoriranih predavanja te su razmijenili znanja i iskustva o područjima tubulointersticijskih i glomerularnih bolesti, akutnoga bubrežnog oštećenja i kronične bubrežne bolesti kao i metodama nadomještanja bubrežne funkcije. Kongres bio prilika i za obilježavanje 30 godina Hrvatskog društva za nefrologiju, dijalizu i transplantaciju. U sklopu kongresa održan je i 6. simpozij Hrvatske udruge nefroloških medicinskih sestara i tehničara

Stručni program kongresa započet je tematskom sekcijom o primjeni OMICS tehnologija u nefrološkim istraživanjima i kliničkoj praksi

nefrologiju (engl. *European Renal Association*) NDT.

Otvaranje kongresa svojim su prisustvom i prigodnim pozdravima uveličali predsjednik Hrvatskog liječničkog zbora prof. dr. sc. Željko Krznarić, predsjednik Hrvatske liječničke komore doc. dr. sc. Željko Luetić, prim. dr. Marina Premužić, nacionalna transplantacijska koordinatorica, i mag. med. techn. Bosiljka Devčić, koja je u ime HUNMST-a predala Zahvalnicu HDNDT-u za dugogodišnji zajednički rad i suradnju.

Plenarna predavanja, okrugli stolovi, praktične radionice

Tijekom četiri dana kongresa održano je 15 sekcija uz širok rasponom tema, četiri plenarna predavanja, tri okrugla stola, a prvi su put organizirane i praktične radionice biopsije bubrega i postavljanja dijaliznih katetera kao pretkongresne aktivnosti. Na radionicama je po 10 sudionika

moglo naučiti teoretske osnove, ali i isprobati navedene tehnike. Pretkongresni dio nastavljen je Simpozijem sekcije mladih nefrologa HDNDT-a na kojem su mladi kolege razmijenili znanja i iskustva vezana za IgA nefropatiju, planiranje trudnoće i kontracepciju u kroničnoj bubrežnoj bolesti, diferencijalno-dijagnostički algoritam hiponatrijemije, endovaskularne pristupe te utjecaj biološke terapije na test križne probe u transplantaciji bubrega.

Prvog službenog dana kongresa stručni program je počeo temama iz temeljne nefrologije i primjenama OMICS tehnologija u nefrološkim istraživanjima i kliničkoj praksi uz sudjelovanje prof. Lovorke Gregurević, voditeljice Ocjela za proteomiku pri Centru za translacijska i klinička istraživanja Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Zapaženo predavanje održao je prof. Bodo Beck, voditelj tima za nasljedne bolesti bubrega

pri Institutu za humanu genetiku na Sveučilištu u Kölnu. Sekcija je prvi put održana na kongresu, ali zasigurno ne i posljednji jer je svima pokazala smjer u kojem se razvija tzv. bazična nefrologija korištenjem suvremenih metoda i timskim radom molekularnih biologa, genetičara i kliničara. Program je nastavljen sekcijom iz bolesti intersticija, autosomno dominantne policistične bolesti bubrega, nefrolitijaze te akutnog bubrežnog oštećenja, a dan je završio temama iz hemodijalize i peritonejske dijalize.

Toga dana se paralelno odvijao i 6. simpozij Hrvatske udruge nefroloških medicinskih sestara i tehničara na kojem su razmijenjena iskustva u području transplantacije i istraživanja u sestrinstvu, u području vaskularnih pristupa i kvalitete života bolesnika kao i medicinskih sestara i tehničara te raznolikosti sestrinstva u kroničnoj bubrežnoj bolesti.

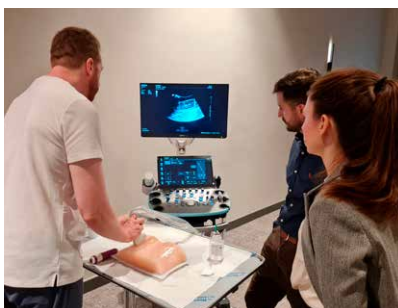
Znanstveni i stručni program nastavljen je idući dan paralelnim sekcijama iz novosti u krvožilnim pristupima i bolestima glomerula i vaskulitisa, a prezentirane su i nove smjernice Europskog društva za hipertenziju za liječenje arterijske hipertenzije. Prof. Vlado Perković uključio se uživo iz Sydneya predavanjem o dijabetičkoj bolesti bubrega. Posebnu pozornost privukla je sekcija interdisciplinarnе nefrologije tijekom koje su sudionici sučelili mišljenja oko svakodnevnih tema i problema bubrežnih bolesnika s komorbiditetima.

Posljednji dan kongresa bio je posvećen novostima u glomerularnim bolestima i vaskulitisima te temama iz područja transplantacije bubrega, tranzicije pedijatrijskih transplantiranih bolesnika u odraslu dob kao i etičkim problemima u transplantaciji. Kongres je završen sekcijom Empatija u nefrologiji – stvarnost ili fikcija, tijekom koje su kolege prikazale ulogu empatije u nefrološkoj skrbi.

Zapaženo plenarno predavanje *Chronic Kidney Disease update* održao je prof. Raymond Vanholder, predsjednik *European Kidney Health Alliance* (EKHA). Prof. Miha Arnol i prof. Michael Fischreder otvorili su

Sudionici praktične radionice biopsije bubrega

Učenje tehnike biopsije bubrega na modelu

Učenje tehnike postavljanja centralnih venskih katetera uz kontrolu ultrazvuka

Predsjednica Hrvatske udruge nefroloških medicinskih sestara i tehničara Bosiljka Devčić, mag. med. techn., uručila je predsjedniku HDNDT-a zahvalu za dugogodišnju suradnju

Dr. Branimir Vurušić, ujedno i sam transplantirani bolesnik i autor knjige „Dvojnost“, iznio je predavanje o traganju za slobodnom voljom u kroničnoj bubrežnoj bolesti

transplantacijsku sekciju tijekom koje je raspravljano i o *Acceptable mismatch* programu, FSGS-u u transplantaciji bubrega, ali i etičkim pitanjima.

Akcijski plan za prevenciju kronične bubrežne bolesti

U suradnji s Koordinacijom hrvatske obiteljske medicine (KoHOM) održan je okrugli stol o Akcijskom planu za prevenciju kronične bubrežne bolesti na kojem su kolege prezentirali iskustva i prijedloge modela ranog otkrivanja i zbrinjavanja bolesti koja po učestalosti

pripada u vrh nezaraznih kroničnih bolesti. Sudionici su se složili kako bi Akcijski plan, u suradnji s Ministarstvom zdravstva, valjalo pretočiti u Nacionalni program za rano otkrivanje i sprječavanje kronične bubrežne bolesti, čime bi se ne samo omogućila pravovremena dijagnostika, već i poboljšala skrb o toj skupini bolesnika.

Poseban interes pobudili su okrugli stolovi o intervencijskoj nefrologiji i kućnoj hemodijalizi. Raspravljalo se o tome koje su i koje bi trebale biti kompetencije nefrologa. U nekim državama EU-a i SAD-a

Iskustva s bolesnicima na kućnoj dijalizi pokazala su veću kvalitetu dijalize, manje komplikacija i neupitno bolju kvalitetu života bolesnika

Sudionici su prikazali znanstvene i stručne radove na dvije poster-sekcije, ukupno 53 originalna rada

postoji subspecijalizacija koja se bavi samo intervencijama u nefrologiji. Sudionici skupa su se složili da bi svaki nefrolog morao znati postaviti netunelirani centralni venski kateter, ali i biopsiju bubrega, što i jest u opisu specijalizacije iz nefrologije.

Prof. Sandip Mitra s *Manchester Royal Infirmary*, voditelj najvećeg programa kućne hemodijalize u Europi, prikazao je u svom plenarnom predavanju primjenu kućne hemodijalize u svojoj zemlji, a na okruglom stolu o kućnoj dijalizi dao je potporu naporima HDNDT-a za uvođenje kućne hemodijalize kao mogućnosti nadomještanja bubrežne funkcije u Hrvatskoj. Njegova iskustva pokazala su da bolesnici na kućnoj dijalizi imaju bolju kvalitetu dijalize, ali i značajno manji broj dijaliznih komplikacija, posebice onih vezanih za pristup krvotoku, te daleko veću kvalitetu života. Najveći zadatak je, osim osiguranja zakonskog okvira za provođenje kućne hemodijalize, razbiti predrasude o toj metodi u kolega liječnika. Svoja iskustva s dva bolesnika na kućnoj hemodijalizi iznijeli su i prim. Nikola Janković te medicinska sestra Pavinka Čulić.

Glavni zaključci i nagrade

Iz bogatog programa skupa može se izdvojiti nekoliko glavnih zaključaka: u suradnji s Ministarstvom zdravstva valja pokrenuti Nacionalni program za rano otkrivanje i sprječavanje

kronične bubrežne bolesti u svrhu omogućavanja pravovremenog postavljanja dijagnoze, upućivanja takvih bolesnika nefrologu te općenito bolje skrbi i praćenja bolesnika.

Nadalje, minimalne vještine koje bio morao imati subspecijalist nefrolog je postavljanje netuneliranih centralnih venskih katetera i biopsija bubrega za centre gdje postoji primjerena patohistološka dijagnostika. Složenije zahvate poput postavljanja tuneliranih centralnih venskih katetera, konstrukcija i popravaka AV fistula, postavljanje peritonejskih katetera, treba prepustiti većim centrima u kojima postoji primjerena oprema i educirano osoblje.

U suradnji s Ministarstvom zdravstva i Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje potrebno je osigurati pravne okvire kako bi bolesnicima u završnom stadiju kronične bubrežne bolesti mogli ponuditi provođenje kućne dijalize koja je, prema istraživanjima i iskustvima u zemljama gdje je ta mogućnost dostupna, pokazala manje komplikacija i bolju kvalitetu života dijaliznih bolesnika. Također je potrebno razbiti predrasude zdravstvenih djelatnika te provesti strukturiranu edukaciju i odgovarajući nadzor tih bolesnika.

Prema odluci Znanstvenog odbora kongresa, prvi autori tri najbolja postera nagrađeni su kotizacijom

za kongres Europskog nefrološkog društva u Stockholmu 2024. godine. Nagrađeni su poster „Pelvični kalcifikacijski zbroj kao potencijalni prediktor preživljenja presađka i pacijenata u bolesnika s transplantiranim bubregom“ autorice Ive Žuža iz KBC-a Rijeka, „*Clinical, laboratory and genetic characteristics, treatment and outcome of children with HUS during COVID-19 pandemic: experience from tertiary referral centre*“ autora Lovre Lamota iz KBC-a Sestre milosrdnice te „*Outcomes of patients with IgA nephropathy according to treatment modality*“ autorice Ines Bosnić Kovačić iz KB-a Sveti Duh.

Velika zahvala ide kolegicama i kolegama koji su sudjelovali u izradi programa kongresa, Organizacijskom odboru kongresa i Upravnom odboru Društva te sponzorima i tehničkom organizatoru agenciji Spektar na velikom trudu i angažmanu uložena u organizaciju skupa.

Ivan Bubić^{1,2,3}, Mario Laganović^{4,5}

¹Zavod za nefrologiju, dijalizu i transplantaciju bubrega Klinike za internu medicinu, KBC Rijeka

²Katedra za internu medicinu Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci

³Katedra za kliničke znanosti Fakulteta zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci

⁴Zavod za nefrologiju Klinike za unutarnje bolesti, KB Merkur

⁵Katedra za internu medicinu Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu